

24) De *Corallinis* ac *Nulliporis*. auct.

In diversas abierunt sententias *Naturalistae* circa naturam *Corallinarum*; nonnulli quidem autumant eas esse animales. Ellis, Linnaeus, Lamarck, *Cuvier*, Lamouroux primam tuentur opinionem; *Jussien*, *Pallas*, *Spallanzani*, *Cavolini*, *Olivi*, *Schweigger*, *Blainville* et *Link*, libentius alteram. *Animalistae* nulla proferunt validiora argumenta iis, quae Ellis exhibet, quaeque sunt erronea. Qui vero contrariam aciem ducunt, tum majoris tum minoris ponderis producunt argumenta, tamen dubia nequaquam elevant.

Sex jam anni elapsi sunt, ex quibus observationes circa hujusmodi argumentum suscepi, scripsique memoriam, quae lecta fuit in academia Patavina die 27 Aprilis 1830. Duae species quas observavi a prima eorum educatione ad internecionem usque, sunt *Corallinae tuna*, et *officinalis* auct.

De utrisque notavi structuram, ac relationes ad caeteras algas secundum tempora vitae eorum, et novis innixus argumentis vegetabilitatem illis asserui. Sed quia nimis oratio procederet, si meas observationes singillatim aperirem, quaeque in luce sunt edendae, id unum dico: has species non modo pertinere ad genera inter se omnino distincta, verum etiam ad ordines diversos. Prima novum genus constituit prope *Codia* locandum, quodque nuncupo-*Sertolara* cum *Imperato*, qui primus eam descripsit. Diagnostica hic sequitur.

Gen. *Sertolara* *Imperato*, *Corallina* *Lin.* *Halimeda* *Lamk.*

S. Stirps radicata, articulata, prolifera, ramosa; articuli a filis densissime aggregatis, tabulosis, continuis, pulvere granuloso viridi coloratis compositi, membranula externa porosissima vel papillosa circumdati.

Species. *Sertolara typus* nob.

S. radicata, plana, articulis plerique per dichotomiam dispositis, inaequalibus quorum externi compressi flabelliformes vel reniformes vel subrotundi, inferi vero minores, oblongi, conici vel sphaerici; articulorum superficies porosa, poris aequalibus, flavo-virens, nitida.

Synon. *Sertolara* *Imperato*, *Opuntia* *Ginnani*. *Fucus* *Sertolara* *Bertoloni*. *Ulva* *Sertolara* *Pollini*. *Codium* *Opuntia* *Sprengel*. *Opuntia reniformis* *Naccari*. *Flabellaria* *Opuntia* delle Chiaje.

Habit. Istriae et Dalmatiae litora saxis aut Sargassorum stipitibus aliisque marinis corporibus affixa. *Naccari* delectatur eam *Opuntiam* vocare, sed nomen improprium admodum est, fuitque pro una familia *Cactorum* usurpatum. Altera est *Corallina officinalis* auctorum a prima omnino dissentiens cum qua genus *Titanophlium* constitui a me vulgatum anno 1828, cuius Diagnostica est sequens.

Ætæ 1834. Ætæ 7.

Titanophlium nob. *Corallina* *Auct.* *Nodolara* *Imperato*.

Stirps fixa, gregaria, prolifera, filamentosa, articulata, ramosa, articulis cortice calcareo obductis.

Fructus sunt cystides; articulorum apice enascentes, pedunculatae aut sessiles, polymorphae in quibus et in articulis semina continentur.

Titanophlium Corallina nob.

T. bipinnatum, stirpium articulis inferioribus cylindricis, superioribus cuneiformibus compressis; extremis duo ad decem pinnulatis, flabelliformibus; cortice violaceo, ramulorum extremitate albescente.

Var. a. caespitosa ramis brevibus, numerosis, involutis, polycysticis, raro extremitate bifidis. An *Corall. rubens* *Olivi* non autem *Linnaei*.

Var. b. gracilis, stipitibus filiformibus, elongatis, quorum rami subtiliores longissimi, raro pinnulati et cystiferi; articulis inferioribus et superioribus cylindricis, mediis cuneiformibus compressis. An species distincta?

Observ. Species haec cum varietatibus suis, in statu viventi est semper violacea; dum exsiccat ad solem assumit colorem roseum, deinde fit albida, ut in nonnullis *Algis* contingit. Saepe etiam virescit, qui color pendet ab algarum seminibus huic *Titanophlio* demortuo adhaerentibus. Si cortice rugoso vel granuloso quandoque invenitur, id pendet a geminibus quae haerent materno stipiti, ut postea evolvantur. Substantia penitior articulorum non est cornea, prout *Gorgoniarum* est, sed fucoidea, pellucida, zonata etc. etc.

Cum nullus Ordo reperiat in systemate *Agardhino*, in quo sit locandum hoc genus, necessum est ut novum excogitetur. Et quum mihi nequaquam arideat sententia *Bertoloni* et *Naccari* qui vellent hunc ordinem nuncupari *Geophyta*, quamque usus dicaverit hujusmodi nomen plantis terrestribus, idcirco hic Ordo dicam *Titanophyta*, in duas divisus sectiones, quarum prima *articulata*, altera *incrustantia* erit.

Ad primam sectionem spectat pars maxima *Corallinarum* auctorum, ad alteram vero *Nulliporae*, quae juxta meas observationes, quas habui in omni earum vitae aetate, neque sunt *Polyparia*, neque *incrustationes calcareae* inorganicae, sed realia *Titanophyta*; haec inter se differunt nonnisi forma et ratione educationis. Et sane diligentissimus quippe *Cavolini* hanc induit opinionem de *Mosco* *Imperati*, *Millepora Coriacea* *Linnaei*; *Clarissimus* vero *Lamouroux* etsi animalista, tales deprehendit relationes inter *Corallinas* et *Nulliporas*, ut statuerit postremas dividere a *Milleporis* ac primis adscribere. Utraque productio vivens prae se fert colorem vinatum, at in extremitate albicat qui tum color soli expositus fit primum rubens-

purpureus, dein evanescit. Utraque oritur e seminibus tenuissimis, quae illae gignunt statis temporibus, quaeque capiunt exiguae cellulae ad specierum diversitatem diversae. Si vero unam et alteram productionem acido diluto perfundas, calx solvitur atque oculis superest conspicendum textum omnino vegetabile. Erronea est habenda opinio Schweiggeri cui videtur recens subscripsisse etiam Link, quoad conversionem *Zonariae Squamariae* in *Nulliporam Coriaceam*. Fateor quidem *Zonariam* interdum reperiri mixtam atque obductam crusta a *Nullipora* praedicta, sed casu id accidit, et facili admodum modo in errorem ducit, quodque et mihi in primis evenit. Id clare aperui in quadam Memoria circa vegetabilitatem *Nulliporarum*, earumque historiam quam nunc referre vestra abuter patientia. Invenire est saepius *Zosteram Marinam*, nonnullas Algas, Conchas etc. tectas omnino a primordiis *Nulliporae Coriaceae*, et specierum affinium, quae se extricant eodem modo, induuntque interdum formas ad specificas habitudines, et aliquando ad corpus quod contegant. Quam plurimae et saepissimae inspiciuntur *stratificationes Nulliporae* unius alteri superpositae, quae et indicant quasi seriem generationum, et effingunt massas calcareas diversam formam praeferentes, quae tantum vivunt in stratu superficiali. Sit exemplo *Nullipora polymorpha Lamk.*

Statuto *Nulliporis* loco, perspectaque improprietate antiqui earum nominis significantis defectum characteris, quod illis est realiter, pororum scilicet communicantium cum cellulis capientibus minutissima earum semina, qui pori apparent in generatione, ratio postulat ut novum huic generi nomen imponam, quod hujusmodi characterem omnino significet. Qua in re ut redderem tributum Suecico Algologiae restauratori, illud *Agardhina* nominavi, vocans *Prototypam Nulliporam Coriaceam*, quae primus fuit typus novo meo generi, de quo latius alia verba faciam.

25. De novo genere

Algarum cui nomen est *Hildbrandtia prototypus*.

Ab ineunte vere ad finem usque autumnii in saxis, quae circumeunt Venetum Litus, hinc inde inspicitur numerus infinitus macularum varias formas habentium, magnitudinem, colorem raro subviridem, fere semper rubeum, aut rubeum subobscurum, qui aliquando vivus sanguis apparet. Quod phaenomenon, etsi mirandum, videtur tamen nimis movisse naturalistas, quia, quod ego scio, nemo suscepit provinciam illud explicandi. Putabam in primis ortum illud ducere a seminibus nonnullarum *Floridarum*, quae ab undis in saxi superficiem acta ibi essent coacervata, neque potuissent ob impetum fluctuum, ac deficientiam secundarum circumstantiarum expediri et nasci, cumque crescere propriis modis non valeant, id fecissent super saxi superficiem, donec de-

compositione incepta a variis ejusmodi decompositionis stadiis in pigmentationem purpuream sese converterent. Quod de nonnullis algis venit observandum. Qua de re ut certior fierem, necessaria mihi visa fuere nonnulla experimenta, at evaserunt inania. Tum praesens rem agi de quadam vera specie *Algae*, quam proprii characteres a quavis alia secernerent. Quum *Vindobonam* concessi perpulchrum exemplar quod mecum transtuli, subjeci multorum opinioni doctorum in Algologia, qui in meam descendentes sententiam, speciem distinctam dixerant. Ex quo factum est, deficiente genere in quo esset locanda, novum constitui, cui nomen venit a clarissimo doctore *Hildbrandt* *Vindobonensi*, clinico illustri, ac Botanico peritissimo. *Hildbrandtia* igitur nuncupatur, et juxta meum morem *Prototypus*, dicitur unica species, quam ac dudum inveni. En pauco accipite characteres essentielles.

Apparet haec veluti subtilis membrana subcoriacea variæ extensionis, tenax externae saxi faciei, formae plerumque subrotundae irregularis. Superficies superior laevis est, sed crystallinis vitris observata quum fructus edit, poris vel punctis minutis aequalibus omni ex parte conspersa observatur.

Tam in prima quam in extrema aetate poris destituitur, et in secundo casu magis irregularis et aspera apparet; variabilis est color ejus, ruber nampe sanguineus vel sanguini exsiccato similis, vel castaneo-obscurus, saepe quoque virescit ad margines. Aqua dulci immersa vel pluvii submissa, temporis decursu tota in primis viridis dein alba et pellucida evadit. Evolutio ejus, ut videtur, fit ex minimis seminibus saxi superficiei adhaerentibus qui progressionе successiva aequaliter circumcrescunt, et ex punctulis minutis in majores maculas convertuntur, ita ut subzonatae appareant; maculae haecce fere semper magno intervallo disjunctae sunt, sed si ob proximitatem earumque augmentum, mutuo contactui perveniunt, tunc invicem conjunguntur ita ut macula unica videatur.

Plantula haec viventi in statu subtilissima est, saxo adhaerentissima et ad margines tantum nonnullis in casibus sponte sejungitur. In stadio extremo vel demortua undique scinditur ut facile cedant frustula. Hoc in casu est fere semper coloris sanguinis exsiccati vel castanei subobscuri, coriacea poris jam enuntiatis destituta, scabra etc. Saporem *Fucorum* offert et etiam odorem, si comburitur.

Saxa aeri exposita et maris superficiem lambentia praediligit, in profundis enim eam nondum observavi; *Patellas* ideo et *Trochos* nonnullos, investit petricosa litora spatiantes. Diu videtur vivere in sicco si frequenter aqua marina abluatur.

Quoad hujus *algae* cum congeneribus relationes et reliqua ad ejus historiam naturalem spectantia novis observationibus innixus aliunde disseram.